

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД

“ МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”

ХАРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра економіки та підприємництва

Затверджують
директор ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
ІНСТИТУТ
В.Ю. Догадіна
“ 30 ” серпня 2024 р.
Ідентифікаційний код 001228064
Ідентифікаційний код 26515464
Україна

Схвалено на засіданні кафедри
економіки та підприємництва
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.
Завідувач кафедри О.М.Броницький

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінанси, гроші та кредит

Спеціальності: 073 «Менеджмент»

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Менеджмент»

Спеціалізації: економіка та управління бізнесом

Харків ПрАТ «ВНЗ «МАУП» 2024р.

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Співакова Надія Олександрівна, старший викладач кафедри економіки та підприємництва

Викладач:

Співакова Надія Олександрівна, старший викладач кафедри економіки та підприємництва

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва

Протокол від 29 серпня 2024р. № 1

Завідувач кафедри *О.М.Бронницький* доцент, к.е.н. О.М.Бронницький

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва дисципліни	<i>Фінанси, гроші та кредит</i>
Шифр і назва спеціальності	<i>073 Менеджмент</i>
Рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
Статус дисципліни	<i>обов'язкова</i>
Кількість кредитів і годин	<i>4 кредити/120 год. Лекції: 28 год.; Семінарські, практичні заняття: 28 год.; Самостійна робота: 64 год.</i>
Терміни вивчення дисципліни	<i>4 семестр</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
Вид підсумкового контролю	<i>іспит</i>
Сторінка дисципліни на сайті	

**Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.
Комунікація.**

П.І.Б. викладача	<i>Співакова Надія Олександрівна</i>
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	<i>Економіка підприємства, облік і аудит, фінанси</i>
Посилення на реєстри ідентифікаторів для науковців	<i>ORCID:</i> https://orcid.org/0000-0002-5370-6627 <i>Google Академія:</i> https://scholar.google.com.ua/citations?user=VVr00rUAAAJ&hl=uk
Додаткові ресурси (за бажанням, за наявності)	
Контактна інформація викладача	
Е-mail:	<i>Nadushkin76@ukr.net</i>
контактний тел.	<i>+38(066)-916-14-71</i>
Телефон кафедри (зовнішній, за наявності)	
Портфоліо викладача на сайті Інституту	

1. Коротка анотація до дисципліни. Від розуміння світових фінансових процесів, інформаційного забезпечення та вміння ефективно використовувати сучасний грошово-кредитний інструментарій значною мірою залежить успіх та місце суб'єктів політико-економічних відносин у світовій ієрархії. У зв'язку з цим, особливо актуальною стає підготовка фахівців, здатних аналізувати такі економічні явища, як фінанси, гроші, грошовий ринок та кредит, осмислювати зміни в їхньому функціонуванні та виробляти адекватні підходи в сучасній економічній політиці. Наукове розуміння проблем фінансів, грошей, грошового обігу, кредитних, податкових і бюджетних відносин є необхідною складовою становлення професійних економічних знань студентів. Тому важливе місце в підготовці висококваліфікованих фахівців відводиться навчальній дисципліні «Фінанси, гроші та кредит».

2. Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів економічного мислення, наукового розуміння історії становлення та стану сучасної системи фінансових та системи грошово-кредитних відносин. В ході його вивчення студенти повинні отримати систему знань про дію об'єктивних законів грошового обігу та фінансів, про мету, задачі та методи державного регулювання сфери фінансових та грошово-кредитних відносин, про фінансову та грошову системи в країні.

Завдання: формування у здобувачів практичних підходів до ефективної роботи з грошовими, кредитними та фінансовими ресурсами різних суб'єктів господарської діяльності, незалежно від їх організаційних форм та форми власності

3. Формат курсу: очний (offline)

4. Компетентності, що забезпечують вивченням дисципліни:

Інтегральна компетентність.

ІК1: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. У сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук

Загальні компетентності.

ЗК3: Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК10: Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

СК2: Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Програмні результати навчання.

ПРН5: Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації

ПРН6: Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН9: демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН11: Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН12: Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН15: Демонструвати здатність діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів, повагу до різноманітності та між культурності).

ПРН16: Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН17: Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

5. Тривалість курсу. 120 годин (4 кредити ЄКТС), з них: 56 години аудиторної роботи; 64 годин – самостійної роботи, 2 години- іспит.

6. Статус дисципліни: обов'язкова професійної підготовки

7. Пререквізити: Засвоєння дисципліни базується на знаннях здобувачів, набутих при вивченні таких дисциплін як «Мікроекономіка», «Політична економія», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Теорія і організація управління». Вивчення дисципліни створює базу для розуміння таких дисциплін як «Фінанси підприємства», «Основи управління бізнесом», «Основи підприємницької діяльності» тощо.

8. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

9. Політика курсу: Курс «Фінанси, гроші та кредит» передбачає засвоєння та дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Завдання мають бути виконані вчасно, у встановлені терміни; відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

Змістовний модуль 1 “Теорія фінансів“ (лекційні теми 1-7, семінарські теми 1-7) забезпечує формування уяви щодо цілісності фінансової системи та особливостей функціонування її основних ланок. Особлива увага приділена сфері державних фінансів: бюджетні відносини, джерела покриття дефіциту бюджету, податкова система, як джерело формування бюджету.

Змістовний модуль 2 «Гроші та кредит» (лекційні теми 8-14, семінарські теми 8-14) забезпечує вивчення фундаментальних понять грошового ринку: сутності грошей, їх функцій, принципів формування попиту та пропозиції на гроші, вплив грошового ринку на економічний розвиток, надає основні положення по формуванню та розвитку кредитних відносин в умовах ринкового середовища. Розглядаються основні інструменти грошово-кредитної політики, щодо управління параметрами грошового ринку.

11.Форми і методи навчання. Основними видами навчальних аудиторних занять є лекції, семінарські заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як проблемні лекції, лекції-візуалізації.

Проблемна лекція забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначаючи у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу та спонукаючи слухачів до критичного та самостійного мислення, до осмислення всіх наявних аргументів «за» та «проти», до формування та обґрунтування власної позиції.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні семінарських занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-от: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опонуванням, групові проекти та кейс-завдання.

Здобувачі опрацьовують інформацію та проводять дослідження самостійно, у свій вільний час, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернеті бібліотек (див. рекомендовану літературу), під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	7	7	7	7	Іспит
Відвідування семінарських занять	1	7	7	7	7	
Робота на семінарському занятті	1	7	7	7	7	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	
Виконання модульної роботи	10	1	10	1	10	
Виконання ІНДЗ	6,5	1	6,5	1	6,5	
Разом	-		42,5	-	42,5	
Підсумковий контроль (залік)						15
Максимальна кількість балів						100

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання. Під час вивчення курсу виконуються 2 самостійні роботи.

Критерії оцінювання:

відповідність вимогам щодо змісту та стилю оформлення – 3 бали;
грамотність, змістовність – 2 бали.

Максимальний загальний результат: 5 балів.

14. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється в кінці вивчення блоків змістовних модулів і відбувається у вигляді тестових завдань за темами лекцій і семінарських занять змістовного модуля в аудиторії

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 10 балів.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Іспит. Іспит проводиться в усній формі: до завдання входять 3 теоретичні питання, за відповідь на які максимально можливо отримати 15 балів.

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Сутність та функції грошей. Теорії їх виникнення.
2. Історичний розвиток форм грошей та грошових відносин
3. Розвиток теорії грошей і зміна поглядів на роль грошей в економіці
4. Погляди на джерело вартості сучасних паперових грошей і їх сутність
5. Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм
6. Розбіжність між кейнсіанством та монетаризмом в поглядах на грошово-кредитну політику
7. Поняття та сутність вартості грошей
8. Вартість грошей і час. Методика розрахунків вартості грошей у часі
9. Поняття, суб'єкти та функції класифікація фінансового (грошового) ринку.
10. Види та інструменти фінансових ринків
11. Поняття попиту на гроші. Закон грошового обігу
12. Схожість та відмінність між моделями попиту на гроші І.Фішера та кембріджської школи
13. Кейнсіанський підхід до попиту на гроші
14. Модель попиту на гроші М.Фрідмена
15. Поняття емісії грошей та погляди на її характер.
16. Швидкість обігу грошей, її розрахунок та характер
17. Модель пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор. Державне регулювання пропозиції грошей.
18. Рівновага на грошовому ринку

19. Ціль та інструменти грошово-кредитної політики
20. Грошова система та її елементи. Типи грошових систем
21. Грошові реформи. Цілі та види
22. Поняття та складові елементи системи безготівкових розрахунків
23. Вексель у господарському обороті
24. Характеристика форм безготівкових розрахунків (крім векселя)
25. Мета та зміст регулювання готівкового обігу
26. Робота банків з готівкою
27. Мета та зміст державного регулювання готівкового обороту
28. Економічна сутність, функції, форми та види кредиту
29. Форми та види кредиту. Теорії кредиту.
30. Природа позичкового проценту
31. Поняття, функції та склад кредитної системи
32. Види фінансово-кредитних установ небанківського типу
33. Центральний банк, його функції та інструменти впливу на грошовий обіг.
34. Комерційні банки: їх види, операції та послуги
35. Розрахунково- касове обслуговування та операції банків з векселями
36. Характеристика депозитних, депозитарних, інвестиційних, консультаційних та інших послуг банків
37. Механізм банківського кредитування
38. Принципи банківського кредитування та форми кредитного забезпечення
39. Сутність і види інфляції
40. Шляхи боротьби з інфляцією
41. Поняття валюти та валютні системи
42. Валютний курс та курсова політика
43. Валютне регулювання. Конвертованість валют
44. Склад платіжного балансу
45. Регулювання платіжного балансу
46. Сутність фінансів та фінансових ресурсів
47. Роль фінансів в умовах ринкової економіки
48. Фондова форма формування та використання фінансових ресурсів
49. Функції фінансів і їх взаємозв'язок з іншими економічними категоріями
50. Фінансова система та її склад
51. Фінанси підприємств як складова фінансової системи
52. Роль фінансового ринку у функціонуванні фінансової системи
53. Державні фінанси України
54. Фінансова політика держави
55. Поняття та складові елементи фінансового механізму
56. Системи управління державними фінансами

57. Об'єкти, суб'єкти, функції державного управління фінансами
58. Фінансове планування. Зведений баланс держави
59. Сутність, види і форми фінансового контролю
60. Бюджет як економічна та юридична категорія і фінансовий план
61. Бюджетна система і бюджетний устрій
62. Структура бюджетної системи
63. Бюджетний процес та його елементи
64. Класифікація доходів державного бюджету
65. Розподіл податків між ланками фінансової системи
66. Класифікація витрат державного бюджету
67. Джерела та методи формування доходів бюджету
68. Організація виконання бюджету
69. Бюджетний дефіцит і його фінансування
70. Зміст та задачі бюджетно-позитивної (фіскальної) політики
71. Необхідність погодження бюджетно-податкової та грошово-кредитної політики
72. Мета, об'єкти і суб'єкти бюджетного контролю
73. Поняття, сутність та класифікація податків
74. Поняття, задачі та елементи податкової системи
75. Характеристика основних податків, що сплачуються підприємствами
76. Спрощена система оподаткування і звітності малого підприємства
77. Економічна сутність та призначення цільових фінансових позабюджетних фондів
78. Місцеві фінанси у фінансовій системі країни
79. Державний кредит як економічна категорія, його класифікація
80. Державний борг і управління ним
81. Внутрішній та зовнішній державний борг
82. Управління державним кредитом
83. Поняття, функції та класифікація страхування
84. Страхові фонди, їх види і призначення
85. Поняття, функції та учасники страхового ринку
86. Поняття та зміст валютно-фінансових відносин
87. Формування та використання валютних фондів державою
88. Поняття та функції валютного ринку
89. Суб'єкти фінансового контролю в Україні
90. Види і методи фінансового контролю.

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаЕС TS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий кодекс України від 03 лютого 2013 р. № 2755-17. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755->
3. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999р. №679-ХІV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
4. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р. №212-ІІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
4. Алексєєв І. В. Гроші та кредит : навч. посібник / Алексєєв І. В. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 312 с.
5. Аранчій В. І. Гроші і кредит : навч. посіб. / В. І. Аранчій. – К. : Ліра-К, 2015. – 364 с.
6. Бандурка А. М. Гроші і кредит : навч. посіб. / А. М. Бандурка. – К. : Ліра-К, 2015. – 380 с.

7. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. – Львів: ТНЕУ, 2019. – 328 с.
8. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. – 400 с.
9. Вовчак О. Д. Гроші і кредит : навч. посіб. / О. Д. Вовчак. – К. : Ліра-К, 2012. – 360 с.
10. Гроші та кредит : навч. посібник / І. В. Алексеев, М. К. Бондарчук. -Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 216 с.
11. Гроші та кредит: підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 892 с.
12. Гроші та кредит: практикум [Текст]: навч. посіб. / О.В. Шишкіна, М.В. Дубина; Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів: Брагінець О.В. [вид.], 2017. – 273 с.
13. Гроші та кредит: теорія і практика (у схемах і таблицях) [Текст] : навч. посіб. / О.В. Шишкіна, М.В. Дубина; Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Брагінець О. В. [вид.], 2018. – 570 с.
14. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с.
15. К.Д. Гурова, О.Л. Шелест, І.В. Колупаєва. Фінанси, гроші та кредит: Навч. пос. - Х.: Світ Книг, 2016. - 672 с. URL : http://lib.htei.org.ua/sites/default/files/83/2015/finansi_groshi_ta_kredit.pdf
16. Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика [Текст]: Навч. посіб. / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер. – «Центр учбової літератури», 2013. – 578с. URL : http://management.fmm.kpi.ua/wpcontent/uploads/2015/05/Фінанси_гроші_кредит_2017.pdf
17. Коваленко Д. І. Гроші і кредит : теорія і практика / Д. І. Коваленко. – К. : ЛіраК, 2015. – 360 с.
18. Колодізев О. М. Гроші і кредит : підручник / О. М. Колодізев, В. Ф. Колесніченко. – К. : Знання, 2010. – 615 с.
19. Колотуха С. М. Гроші та кредит : навч. посіб. / С. М. Колотуха, С. А. Власюк. – К. : Знання, 2012. – 495 с. 25. Левченко Л. В. Гроші і кредит : навч. посіб. / Л. В. Левченко. – К. : Ліра-К, 2011. – 224 с.
20. Михайловська І. І. Гроші і кредит : навч. посіб. / І. І. Михайловська. – К. : ЛіраК, 2013. – 432 с.
21. П'ятак Т. В. Гроші і кредит [Електронний ресурс] : навч.- метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Т. В. П'ятак, Н. О. Власова. – Х. : Видавець Іванченко І. С., 2016. – 182 с. – Режим доступу :

http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/24601/3/Piatak_Hroshi_i_kredyt_2016.pdf

22. Сисоєва К. Ф. Гроші і кредит: в схемах та таблицях : навч. посіб. / К. Ф. Сисоєва. – К. : Ліра-К, 2015. – 245 с.

23. Фінанси: навчальний посібник / Л. В. Лисяк, С. В. Качула, Л. О. Міщенко, Д. А. Міщенко; за ред. д. е. н., проф., акад. АЕН України Л. В. Лисяк. – Дніпро: ТОВ «Акцент ПП», 2017. – 298 с.

24. Фінанси: навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.

25. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 416 с.

26. Фінанси підприємств: підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.И Вівчар, О.М.Чубка. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. — 340 с. 10

27. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.

28. Фінанси, гроші та кредит: Навчальний посібник (за кредитно-модульною системою навчання) для студентів напряму підготовки 6.030601 „Менеджмент” ОКР „Бакалавр”. – Полтава: РВВ ПДАА, – 2011. – 350 с. URL :

<http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/562/1/Фінанси%2С%20гроші%20та%20кредит%20%28посібник%29.pdf>

29. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В.Ливдар- Львів: Видавництво “Простір-М”, 2018. -298с. Джерела з мережі Інтернет:

30. Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua

31. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду (МВФ) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.imf.org

32. Офіційний сайт Групи Світового банку // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org